

ዲሞክራሲያዊ ልማት ብዛዕባ ናይ ካልኣይ ደረጃ ምርጫ

ዝተመሰረተሉ: 2020-09-03

ቅድሚያ ካልአይ ደረጃ ምምራጽ ከትሐሰበሉ ዘለካ

ምእንቲ ናይ ካልአይ ደረጃ ጽቡቕ ምርጫ ከትገብር ከትክእል ከም ተመሃራይ ናይ ምርጫ ብቐጻትካ ከተማዕብል ይድልየካ። ምእንቲ ብድሕሪኡ ሓደ ትምህርቲ ከትውስን ከትክእል፡ ብዛዕባ ከም ንነብስኻ ምልላይን ከምኡውን ኣየኖት ምርጫታት ከምዘለዉን ምፍላጥ ማለት እዩ።

ኣየኖት ምርጫታት ከምዘልዉ መርምር

ድሕሪ መባእታዊ ትምህርቲ ኣየኖት ኣኸእሎታት ከምዘለው ሓበሬታ ቅሰም። ኣየኖት ትምህርታት ከምዘለው ከምኡውን ነቶም ትምህርታት ብምምሃር እንታይ ከትከውን ከምእትኸእል - ግን እቲ ዕዳጋ ስራሕ እውን ከመይ ከምዝመስል።

እዞም ሕቶታት እዚኣቶም እቲ ኣማራጺታት ከመይ ከምዝመስል ሓደ ጽቡቕ ስእሊ ንኸህልወካ ይሕግዡኻ እዮም፡

- ኣንታይ ዓይነት ናይ ካልአይ ደረጃ መደባት ኣለው?
- ኣብ'ቶ ዝተፈላለዩ መደባት እንታይ እዩ ዝግበር/እንታይ ትሕዝቶ እለዎም?
- ድሕሪ እቶም ዝተፈላለዩ ናይ ካልአይ ደረጃ መደባት ምስወዳእካ እቲ ዕዳጋ ስራሕ ከመይ ይመስል?
- ድሕሪ እቶም ዝተፈላለዩ ናይ ካልአይ ደረጃ መደባት ትምህርቲ ንኸትቅጽል እቶም ኣኸእሎታት ከመይ ይመስሉ?

ነብስኻ ኣለልይ

ምእንቲ ነቲ ናይ ካልአይ ደረጃ ምርጫ ከትገብር እውን ነብስፍልጠትን ብነብስኻ ንቐሓትን ክህልወካ ኣለዎ። ንኣብነት ብዞም ዝስዕቡ ምሕሳብ ክኸውን ይኸእል።

- እንታይ እዩ ጽቡቕ ዘሰማዓኒ?
- ኣነ ብምንታይ እየ ንፉዕ?
- እንታይ እዩ ኣገዳሲ ዝብሎ ኣነ?
- ኣየኖት እዮም እቶም ሓያላት ባህርያታይ?

ኣየናይ ትምህርቲ ከሰማማዓካ ከምዝኸእል ድሕሪ ምሕሳብ፡ ከም ተመሃራይ ውሳኔኻ ትውስን፡ እዚ ከኣ ናይ ካልአይ ደረጃ ምርጫኻ ትገብር ማለት እዩ።

ከም ተመሃራይ ኣብ ናይ መባእታዊ ግዜ ትምህርትኻ ብዛዕባ እዚ ከም ኣካል ናይ ትምህርትን ከምኡውን ምስ ናይ ቤት ትምህርቲ ናይ ትምህርትን-ምያን መራሒ ኸይንካ ደገፍን ታዕሊምን ትወሃብ ኢኻ።

ምስክር ወረቆትን ክብሪ ብቕዓትን

ኣብ እዋን መባእታዊ ትምህርቲ ክሎም ተመሃሮ ናይ ኩሎም ዓውደ ትምህርትታቶም ነጥቢ ካብ F/አፍ - ክሳብ A/አ ይውሃቡ እዮም። F/አፍ ዘይቅቡል ነጥቢ ከምኡ'ውን E/አ፡ D/ደ፡ C/ሰ፡ B/በ፡ A/አ ቅቡላት ነጥብታት እዮም። ቅድሚ ናይ ካልኣይ ደረጃ ምርጫኻ እቶም ነጥብታትካ ናብ'ቲ ክትከደ ትደልይ ትምህርቲ ክትኣቱ ዝሕገዘካ ናብ ክብሪ ብቕዓት ዝበሃል እዮም ዝቕየሩ።

እቲ ናይ ክብሪ ብቕዓት ብኸምዚ እዩ ዝጽብጽብ

እቲ ናይ ክብሪ ብቕዓትካ ደምር ናይ ኩሎም ነጥብታትካ እዩ፡ ብኻልኣ ኣዘራርባ ኩሎም ነጥብታት ናይ ነፍሲ ወከፍ ዓውደ ትምህርቲ፡ እቲ ክብሪ ብቕዓት ከምዚ ዝስዕብ ኣይ ዝመስል፡

- F/አፍ – ዘይቅቡል፡ ዐነጥቢ
- E/አ – ቅቡል፡ 10ነጥቢ
- D/ደ – ቅቡል፡ 12,5ነጥቢ
- C/ሰ – ቅቡል፡ 15ነጥቢ
- B/በ – ቅቡል፡ 17,5ነጥቢ
- A/አ – ቅቡል፡ 20ነጥቢ

ናብ ካልኣይ ደረጃ ከተመልከት እንኮለኻ እቲ ናይ 9 ክፍሊ ደምዳሚ ምስክር ወረቆትካ (ናይ ጸድያ ወቕቲ ትምህርቲ ነጥቢ) እዩ ዝዝውተር።

ብቕዓት ምርጫን

ምእንቲ ናብ ናይ ካልኣይ ደረጃ መደብ ክትኣቱ ክትክእል ብቕዓት ምህላው የድልየካ። ኣብተን ቀንዲ ዓውደ ትምህርትታት ዝተሓተ ነጥቢ E/አ ብምህላው ብቕዕ ትኸውን።

- ቋንቋ ሸወደን/ቋንቋ ሸወደን ከም ካልኣይ ቋንቋ
- ቁጽሪ
- እንግሊዝኛ

ምእንቲ ኣብ ናይ ሞያ መደብ ብቕዓት ክህልወካ ብዘይካ ዝተሓተ ነጥቢ E/አ ኣብ ቀንዲ ዓውደ ትምህርትታት፡ ኣብ ሓሙሽተ ካልኣት ዓውደ ትምህርታት ነጥቢ E/አ የድልየካ። እዚ ከኣ እንተወሓድ 8 ቅቡላት ነጥባታት ማለት እዩ።

ምእንቲ ኣብ ናይ ኮለጅ/ልዕሊ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ መቀራርቢ መደብ ብቕዕ ንኸትከውን ካብ'ቶም ቀንዲ ዓውደ ትምህርታት ተወሳኺ ኣብ 9 ዓውደ ትምህርትታት እንተወሓድ E/አ ክህልወካ የድልየካ። እዚ ከኣ እንተወሓድ 12 ቅቡላት ነጥባታት ማለት እዩ።

ውሱናት መደባት ካብኡ ሓሊፎም ናይ ፍሉይት ዓውደ ትምህርትታት ቅቡል ነጥቢ ይጠልቡ እዮም።

- ናይ NA/ሳይነስ (Natur/ሳይነስ) ከምኡ'ውን TE/ተ (Teknik/ተክኒክ) እውን ናይ ቢዮሎጂ፡ ፊዚክስን ከሚስትሪን ቅቡል ነጥቢ ክህልወካ ኣለዎ።
- ንEK/ኤክ/ቁጠባ SA/ሳ (Samhälle/ሳምሀለ/ሶሻል) ከምኡ'ውን HU/ሁ (Humanistisk/ሰብኣዊ) እውን ናይ ታሪኽ፡ ሃይማኖት፡ ናይ ሕብረተሰብኣዊ ፍልጠትን ጀዮግራፍን ቅቡል ነጥቢ የድልይካ።

ናብ ካልኣይ ደረጃ መደብ ከተመልከት ከለኻ ናብ ነፍሲ ወከፍ መደብ ውሱናት ቦታታት እዩ ዘሎ። ስለ'ዚ ኣብ መንጎ እቶም ሓደ ውሱን መደብ ዘመልከቱ ብቕዓት ዘለዎም ተመሃሩ ምርጫ ይካየድ። እዚ ከኣ ናይ ክብሪ ብቕዓት ናይ'ቲ ዘመልከትካሮ ሓደ “ናይ ተራ ቦታ” ይህበካ ክብሃል ይከኣል እዩ።

ብቕዓት ጥራይ ስለዘለካ ናብ'ቲ ዝመረጽካሮ ናይ ካልኣይ ደረጃ መደብ ብቕጽበት ቦታ ትወሃብ ማለት ከምዘይኮነ ክትፈልጥ ኣገዳሲ እዩ።

ናይ ትምህርቲ ኣማራጺ

ካልኣይ ደረጃ ብ18 ሃገራውያን መደባት ዝቐመ እዩ፡ 12 ናይ ሞያ መደባት ከምኡውን 6 ናይ ኮለጅ/ልዕሊ ካልኣይ ደረጃ መቀራረቢ መደብ። ነቶም ብቐጻት ዘይብሎም ተመሃሮ ሓደ መቀራረቢ መደብ ኣሎ (IM/መመ)። ካብቶ ናይ ሃገራዊ ትምህርቲታት ሓሊፉ ናይ ዝእርእሶም ናይ መርመራ ሽቶ ከምኡውን ኢብ (ኣህጉራዊ ናይ ባቕላር ዲግሪ) ዘለዎም ሃገራዊ ምልማላታት ኣለው። ብዛዕባ እቶ ዝተፈላለዩ ናይ ትምህርቲ ኣማራጺታት ኣብ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ መርበብ ሓበሬታ www.utbildningsguiden.skolverket.se ዝያዳ ኣንብብ።

ካልኣይ ክፍሊ ቤት ትምህርታት ኣብ'ዚ ኣውራጃ

ኣብ'ዚ ኣውራጃ ክትመርጸም እትክእል ዝተፈላለዩ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርታት ኣለው። ብዙሓት ናይ ካልኣይ ደረጃ መደባት ኣብ መብዛሕትኦም ቤት ትምህርታት ኣለው።

እዞም ዝስዕቡ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርታት ኣለው፡

- ናይ የምትላንድ ናይ ካልኣይ ደረጃ ናይ ቤት ትምህርቲ ማሕበር (JGY/የካደ)። ብቶም ኮሙኒቲ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርታት፡ ካልኣይ ደረጃታትን ውሱን ናይ ዓባይቲ ትምህርትን ኣብ ምሉእ የምትላንድን ዝቐመ እዮም። እዞም ቤት ትምህርታት እዚኦም ኣብ ውሽጢ JGY/የካደ/ናይ የምትላንድ ናይ ካልኣይ ደረጃ ናይ ቤት ትምህርቲ ማሕበር ኣለው፡
 - ቢስፕሪድን
 - ብረከ
 - ፊርቫላ (ኣስተርቩንድ)
 - ቱርቩታ (ኣስ)
 - ቫርዮንቲን (ኣስተርቩንድ)
 - ቮንገን (ነልደን)
 - ኦሪ
- ስቱርቮጂምናሴት/ስቱርቮ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ
- ኣስተርቩንድ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ
- ዲላ ጎርድ
- ቤት ትምህርቲ ያልማር ስትሮመር (ኣብ ናይ ስትሮምሱንድ ኮሙን)
- ፊልጂምናሴት/ፊል ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ (ኣብ ናይ ቦርይ ኮሙን)
- ናይ ሀርዮላን ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ

ንስኻ ኣብ የምትላንድ/ሀርዮላን እትቐመጥ ካብ'ዞም ቤት ትምህርቲ እዚኦም ኣብ'ቲ ትደልዮ መደብ ክትመርጽ ትክእል ኢኻ። ብዛዕባ እቶም ቤት ትምህርታትን ብዛዕባ እቶም ክትመሃሮም ትክእል መደባትን ዝያዳ ሓበሬታ ኣብ ናይቶም ዝምልከቶም ቤት ትምህርታት መርበብ ሓበሬታ ኢኻ ትረኽቡ።

ናይ ምትሕብባር ውዕል ካብ'ቲ ኣውራጃ ወጻኢ ትምህርቲ ንኸተመልከት ኣኽእሎ ይህበካ።

ካብ'ዞ ኣብ ላዕሊ ተጠቐሶም ዘለው ቤት-ትምህርታት ሓሊፉ ካብ እዚ ኣውራጃ ወጻኢ ትምህርታት ክተመልከት እውን ኣኽእሎ ኣለካ። ናይ የምትላንድ ናይ ካልኣ ደረጃ ትምህርቲ ማሕበር ንተመሃሮ ኣብ መንጎ እቶም ናይ ኮሙኒቲ ናይ ትምህርቲ ኣማራጺታት ብነጻ ክመልከቱ ዝገብሩም ሓደ ናይ ምትሕብባር ውዕል ዝበሃል ምስ ገለ ካልኣት ኮሙኒቲ ኣለዎ። እዚ እውን ንገለ ውሱናት ናይ ስፖርት ትምህርታት ይምልከት እዩ። ብዛዕባ ናይ ትምህርቲ ወፊያ ኣብ ኣውራጃ የምትላንድ ከምኡውን እቶም ኣብ ናይ ምትሕብባር ውዕል እቶም ዝኾኑ ትምህርታት ዝያዳ ኣብ www.gyantagningjamtland.se ኣንብብ።

ኣብ ዝኾነ ቦታ ኣብ ሽወደን ናብ ካልኣይ ቤት ትምህርቲ ኣመልከት

ከም ተመሃራይ ቤት-ትምህርታትን መደብን ኣብ'ዚ ሃገር ኣብ ኩሉ ክተመልከት ትክእል ኢኻ። ኣብ ውሱን ኣጋጣሚታት ከም ካልኣይ ኢድ ይቐበሉኻ። እዚ ከኣ ቦታ ክህሉ እንከሎ ይቐብሉኻ ማለት እዩ። እንድሕር ብዛዕባ እዚ ዝያዳ ክትፈልጥ ደሊኻ፡ ምስ እቲ ናይ ትምህርትን-ናይ ሞያን መራሒ ርክብ ግበር።

እቲ ናይ መመልከቲ መሰርሕ ብኸምዚ ኣገባብ እዩ ዝሰርሕ

ኣብ ናይ ጸድቆ ወቕቲ ትምህርቲ ኣመልከት

ኣብ'ቲ መጀምርታ ናይ ግይ ክፍሊ ናይ ጸድቆ ወቕቲ ትምህርቲ እዩ እቲ ተመሃራይ ናብ ካልኣይ ደረጃ ዘመልከት። እቲ ተመሃራይ ናብ ደክስተር/Dexter ዘእቲ መእተውን ቃል ሚስጢርን ይወሃብ። ንሱ እቲ ተመሃራይ ዘመልከተሉ ስርዓት እዩ። ብድሕሪኡ ነቶም ክትከደም ትደልይ መደባትን ቤት ትምህርታትን ብኣገባብ ሰሪዕካ እትመርጸሉ እዋን እዩ። እቲ መመልከቲ ምስተፈጸመ ናብ ናይ ካልኣይ ደረጃ መቐበሊ ይለኣኹ።

እፈናዊ መልሲ ኣብ ምዃዝያ

ኣብ መጀምርያ ናይ ወርሒ ምዃዝያ ናይ ኩሎም ዘመልከቱ ኣብ'ቲ ውድድር እቲ ናይ ክብሪ ብቐዓቶም ከመይ ከምዘመሰሰል ክርእይሉ ዝኸእሉሉ ሓደ እፋናዊ መልሲ ይዳለው። ከምኡ'ውን ኣብ'ቲ መመልከቲ ዝመርጽካይዮ ናይ ምቕያር ኣኸእሎ ኣሎ። እዚ እዋን እዚ ናይ ዳግመ ምርጫ እዋን ተባሂሉ ይጽዋዕ ከምኡ'ውን ከም ንቡር ኣብ መጀመርያ ግንቦት እዩ ዝውዳእ።

ናይ ምቕባል መልሲ ኣብ መጀምርያ ሓምላ

ድሕሪ እቲ ናይ ዳግመ ምርጫ እዋን ኩሎም እቶም ምርጫታት ዮእለዩ። እተን ቤት ትምህርታት ናይ ኩሎም ተመሃሮ ናይ ነጥብታቶም ደምዳም ጸብጸብ ምስ ኣቕረባ ብመንገዲ ደክስተር/Dexter ገይርካ ናይ ተቐባልነት መልሲ ትወሃብ። ኣብ መጀመርያ ወርሒ ሓምላ እዩ ከም ንቡር ዝፍጸም።

ንሓደ ቦታ ሕራይ ወይ ኣይፋል ምባል

እቲ ናይ ተቐባልነት መልሲ ምስ መጻ እቲ ተመሃራይ ኣብ Dexter/ደክስተር ኣትዩ ነቲ ዝተወፈየሉ ቦታ ሕራይ ወይ ኣይፋል ይብል።

ቁጠባ

ናብ ካልኣይ ደረጃ ትምህርታት ዝተፈለገሉ ሓገዝ ኣሎ። ብዛዕባ እዞም ሓገዝት ዝያዳ ኣብ ናይ CSN/ሰኣኦን መርበብ ሓበሬታ www.csn.se ኣንብብ።

ኩሎም 16 ዓመት ዝመልኡ ከምኡ'ውን ኣብ ካልኣይ ደረጃ ብምሉእ ግዜ ዝመሃሩ ናይ ትምህርቲ ሓገዝ ይወሃቡ እዮም። ከም ናይ ቆልዓ ሓገዝ መናውሒ እዩ ዝሰርሕ። ግን ኣብ 9 መዓት 10 ወርሒ ጥራይ እዩ ዝወሃብ። ኣብ ሸወደን ትመሃር እንድሕር ኩይንካም ናይ ሸወደን ዜግነት ኣልቱካን ናይ ትምህርቲ ሓገዝ ምምልካት ኣየድልዩካን እዩ።

ካብ'ቶም ካልኣት ክምልከቱ ዝከኣሉ ሓገዝት፡ ዝያዳ መወሰኸታ፡ ናይ ኣብ'ቲ ዝመሃረሉ ቦታ ዝሓድር ተመሃራይ (ሓዳራይ ተመሃራይ) መወሰኸታ፡ ናይ ተዓላማይ ክፍሊት።

ናይ ትምህርትን - ናይ ሞያን መራሒ ኣብ እዋን ሕቶታንት ምትሕሰሳብን ክሕግዝካ ይኸእል እዩ

ኣብ ኩሎም ናይ ኦስተርሹንድ ኮሙናውያን መባእታውያን ቤት ትምህርታት ብዛዕባ ኣብ ቀጻሊ ትምህርትካ ዝትንክፉ ሕቶታት ምምላስ ክሕግዝካ ዝኸእል ናይ ትምህርትን - ናይ ሞያን መራሒ ኣሎ። እቲ ናይ ትምህርትን - ናይ ሞያን መራሒኻ ናይ ርክብ ሓበሬታት ኣብ ናይ ነፍሲ ወከፍ ናይ ቤት ትምህርቲ መርበብ ሓበሬታት www.ostersund.se ኣሎ።